

pené v devisově volné cizině (na př. suroviny) se v polozpracovaném tvaru vyvážely do zemí ciziny vázané a tak se blokovala kvalita celkové obchodní bilance; hlavní faktor, průmysl bavlnářský, z největší části přešel totiž odloučením Sudet do Říše. Bude zajímavé sledovat, jak se s tímto problémem vyrovná Říše. Spíše se rýsuje možnosti reexportu nepřímého v bloku zemí vázaných tak, že patrně východní polovice republiky bude (též z dopravního zřetele) kupovat na př. obiloviny na Balkáně, kdežto západní polovina bude své eventuální přebytky prodávat do Německa jí dopravně bližšího.

Vyřešení česko-slovenské krize Mnichovem zlikviduje snad i některé speciální otázky obchodní bilance, jako únik kapitálu vývozem, prodlužování splatnosti exportních pohledávek a j.

Shrnou-li se vývojové zřetele pro česko-slovenský zahraniční obchod v budoucnu, lze mít za to, že po přechodné době nutného přebudování bude obrat ve vývozu i dovozu dosti značný; není vyloučeno, že relativně na téže výši jako dříve. Obchodní bilance bude směřovati po přechodném období rekonstrukčních pasiv opět k aktivům, jejichž měnové rozložení a kvalita budou opět oporou měnové stability jako dříve. Vývoz i dovoz dále bude šířiti svou základnu, ježto česko-slovenská cenová hladina neztratí patrně kontakt s mezinárodní konkurenční, i když v mnohých zřetelích jsou nyní kalkulační předpoklady při výrobě horší.

Celkový výhled pro vývoj zahraničního obchodu z nového Česko-Slovenska není i při celkem nepříznivějších předpokladech, za nichž se bude uskutečňovati, horší, než tomu bylo v prvném dvacetiletí trvání státu.

VIII. Česko-slovenské bankovnictví a jeho úkoly.

V ročníku 1935 „Obzoru národního hospodářského“ (str. 669—685) bylo v článku „Československé bankovnictví v letech krise“ pojednáno o vývoji našeho obchodního bankovnictví od roku 1918 do roku 1934. Navazuje na tuto úvahu, chci dále nejprve uvést několik dat z další činnosti našeho bankovnictví, to jest z období let 1935—1937, a za druhé všimnouti si důsledků ztrát (pokud je lze již nyní přehlédnouti), jež utrpělo zmenšením území našeho státu.

Po období krise, již prodélávalo celé naše hospodářství v letech 1930—1934, počíná se rokem 1935 jeviti postupné uvolňování; zotavování hospodářského života pokračovalo však jen zvolna, neboť dědictví minulých let krise bylo příliš těžké. Vzestup vkladů, který započal již v roce 1934, trval i v roce 1935, i když nebyl stále ještě na výši normálního vkladového přírůstku v důsledku znova a pomalu se uplatňující povlovné tvorby kapitálové. Měsíční průměrné cifry úvěrových obchodů cedulové banky klesaly a jmenovitě trh krátkodobých peněz se postupně silně uvolňoval. Dostatek volných prostředků na soukromém trhu umožnil všeobecné snížení úrokových sazeb, jež bylo sice provedeno nařizovací cestou, a to vládním nařízením ze dne 21. prosince 1935 č. 238 Sb. z. a n., avšak po vzájemné dohodě se všemi složkami peněžnictví. Obavy, které byly z mnohých

míst vyslovovány proti takto upravené otázce úrokových sazeb, se, bohudík, nesplnily, jak bude ještě patrnou z vyličení dalšího vývoje našeho bankovnictví, jmenovitě po stránce vzrůstu jím spravovaných prostředků a utváření se jeho ziskové základny.

Kdežto od roku 1930 bylo patrné z bilancí našich obchodních bank soustavné propadávání, lze již, počínaje rokem 1934, pozorovati určité ustalování se bilančních čísel. V roce 1937 je pak dokonce zjevný slušný vzestup.

Porovnáme-li výroční účty našich obchodních bank za leta 1935, 1936 a 1937, docházíme k zjištění, že není v celku nápadných rozdílů v jednotlivých bilančních položkách, což bychom mohli označiti za charakteristický znak jeho vývoje v uvedených třech letech.

Než, bylo by chybou stavěti vedle sebe pouze čísla a činiti z tohoto srovnání nějaké závěry a při tom si neuvědomiti, že se staly značné přesuny v různých položkách aktiv i pasiv bank, které sice na první pohled nejsou z bilančních výkazů zřejmé, které však vyniknou teprve po jich důkladnějším rozboru.

V r o c e 1 9 3 6

jeví se nám rozbor hlavních položek výročních účtů takto:

Snížení první skupiny hotovosti a ihned splatné pořízení v k y, které jest patrné při při srovnávání stavu k 31. XII. 1936 s výkazem k 31. prosinci 1935 v částce asi 231 mil. Kč, je jistě důsledkem úpisů na půjčku obrany státu. Není totiž pochyby o tom, že z celkové částky, jež byla na půjčku obrany státu upsána, připadá velká položka na úpisy u obchodních bank a z této položky opět velká část na takové úpisy, které se neděly u bank hotovým zaplacením, nýbrž odpisem z pohledávek, ať již šlo o vkladní knížky nebo vkladní účty. Pozorujeme-li přesto, že se obě tyto položky v pasivech proti stavu z 31. prosince 1936 podstatněji nezměnily, pak je to důkazem toho, že vklady obojího druhu se nejen stabilisovaly, ale že bankám dokonce těchto vkladů přibylo. Tento přírůstek byl ovšem paralysovan — jak již svrchu uvedeno — úpisy na půjčku obrany státu.

U položky s m ě n e k je patrný celkem klidný vývoj, jenž má tendenci spíše mírně vzestupnou, kterážto skutečnost rovněž nasvědčuje tomu, že hospodářské oživení a tím hojnější používání směnek je na postupu.

Zajímavá je položka skupiny c e n n ý c h p a p í r ů. Přes značné nostro-úpisy bank na půjčku obrany státu zvýšila se tato položka celkem nepatrнě, a to asi o 217 mil. Kč, z čehož lze souditi, že úpisy na půjčku obrany státu dostaly se skutečně do posledních rukou, t. j. byly umístěny vesměs u publika.

Položka úč a s t í zůstává co do výše nezměněna. Z této skutečnosti lze odvozovati závěr, že ony banky, které jsou význačně zúčastněny přímou kapitálovou účastí na našem obchodním a průmyslovém půdnikání, měly v této položce k 31. prosinci 1936 vzhledem k ohromným kursovým vzestupům v roce 1936 značné latentní rezervy, a to tím spíše, že v dobách krize byly tyto účasti oceňovány zvláště opatrně.

Položka dlužníků z 31. prosince 1936 se zvýšila proti stavu k 31. prosinci 1935 asi o 418 mil. Kč. Tato skutečnost svědčí o tom, že bylo již zastaveno splácení a vypovídání úvěrů, čili likvidování pohledávek bank. Okolnost, že přes hospodářské oživení, o němž byla již řeč, saldo dlužníků naproti tomu podstatně nestouplo, lze vysvětliti tím, že většina podniků, alespoň dobře hospodářsky založených, používala k financování vlastních prostředků, nikoliv úvěrů.

To jest patrno i v položce věřitelů, na kterou, jak již zmíněno, spolupůsobila také emise půjčky obrany státu. Přes dvojí pramen skutečného snížení cifry věřitelů, jež by jinak musilo nastati, změnila se tato položka číselně naopak potud, že vykazuje vzestup asi o 463 mil. Kč; je tudíž zřejmo, že úbytky z tohoto titulu paralysovány byly novými vklady, neboť ze zminěného vzrůstu možno část přičísti na vrub kapitalisovaných úroků.

Určitá stabilita, o níž byla již řeč, jest patrná také z bilančních úhrnů.

Rekapitulujíce to, co možno ze srovnání bilančních čísel let 1935 a 1936 vyčísti, docházíme k zjištění asi těchto skutečností:

Stav vkladů se nejen stabilisoval, ale přimyslíme-li si odplynutí částeck, kterých bylo použito k úpisům na půjčku obrany státu a v důsledku zvýšeného hospodářského ruchu i k financování oživeného provozu, vidíme, že ve skutečnosti jeví se příliv nových vkladů. Stav dlužníků se ve skutečnosti nezměnil, neboť ciferný vzestup, jak již řečeno, připadl na vrub kapitalisovaných úroků. Pokles hotovostí byl způsoben platy na půjčku obrany státu. Nezměněný stav cenných papírů. Značné latentní rezervy v účastech.

Veliký obchod v cenných papírech, jmenovitě pokud jde o dividendové hodnoty, vynesl bankám nejen zvýšení latentních rezerv v jejich účastech, ale také značné zisky, pramenící z tohoto druhu obchodu.

Úroková úprava neměla vcelku vlivu na rentabilitu bank, neboť snížení úroků debetních bylo vyváženo snížením úroků kreditních.

Mobilita bank, i když se k 31. XII. jeví proti stavu v předcházejícím roce menší pokles, byla bezesporu po celý rok výborná, o čemž ostatně svědčí velice plynulý peněžní trh.

V celku tedy lze vývoj česko-slovenského bankovnictví v roce 1936 charakterisovati jako dobrý, jako rok dalšího vnitřního posílení a náležité přípravy pro hospodářské úkoly, které banky ještě v budoucnu čekají.

R o k 1 9 3 7

znamenal pro naše obchodní banky období další konsolidace a vnitřního posílení; tyto skutečnosti můžeme pozorovati nejen na obou stranách jejich rozvažných účtů, ale i na účtech ztráty a zisku. Souvisí to s vývojem celého hospodářství. Průměrná zaměstnanost našeho průmyslu udržela se po celý rok 1937 na slušné výši. V některých oborech, zvláště v první polovině roku, překročila dokonce stav konkurenčního roku 1929. Zásluhou obilního monopolu stalo se zemědělství opět význačným odběratelem průmyslových výrobků.

Také po celý rok 1937 udržela se na peněžním trhu poměrná plynulost, i když se nejevila již v té sile, jako v předcházejícím roce.

O značné síle a odolnosti peněžního trhu svědčí však skutečnost, že velká potřeba finanční správy (přes značně zlepšené daňové příjmy) mohla být opatřena krátkodobým úvěrem a při tom objem úvěrových obchodů u cedulové banky se zvýšil za rok 1937 pouze o necelých 300 mil. Kč.

V položce hotovosti a ihned splatné po hledávky jeví se k 31. prosinci 1937 proti stavu z předcházejícího roku zvýšení o 456 mil. Kč. Uvědomíme-li si, že z této částky připadá 371 mil. Kč na Ústřední banku česko-slovenských spořitelen, jež se stala ústředím našich spořitelen a má v svých stanovách určení o dodržování 40% likvidity, vidíme v této účetní skupině od roku 1935 určité ustálení, a můžeme říci, stav dobré likvidity našeho bankovnictví.

Naproti tomu ve skupině směnek, přes to, že u některých, zvláště velkých bank, je vývoj rozdílný, jest v celku patrný pokles eskontovaných směnek. Je to zjev, který souvisí se stále menším používáním obchodní směnky jako úvěrového nástroje, ač by si bylo přáti pravý opak.

Ve skupině cenných papírů můžeme naproti tomu pozorovat zvýšení stavu o 463 mil. Kč; nejde však o položky ukládacích papírů, lombardovatelných u Národní banky Česko-slovenské, nýbrž o jiné druhy. Souvisí to pravděpodobně se zvýšenou intervenční činností bank, která nastala po kursových poklesech dividendových hodnot na Pražské burze dne 20. dubna 1937 a v pozdějších obdobích; na svědčuje tomu skutečnost, že význačnější vzestupy těchto položek jsou u velikých bank se značnějšími průmyslovými koncerny.

V účetním hodnocení účastí nenastává ani v roce 1937 změn.

. V položce dlužníků vidíme přírůstek 330 mil. Kč. Není pochyby o tom, že zvýšení intensity hospodářského života si vyžádalo též oživení úvěrových potřeb průmyslu a obchodu, které přišlo bankám velice vhod; důsledky takto zvýšeného čerpání úvěrů projevují se ovšem příznivě i na účtě ztráty a zisku.

Ve výši a kciiových kapitálů obchodních bank nebylo v roce 1937 podstatných změn, nehledíme-li ke zvýšení akciových jistin 2 menších bank v historických zemích o celkovou částku Kč 8.000.000.—, kterýžto přírůstek byl z nepatrné části paralysován úbytkem základního jmění akciových obchodních bank na Slovensku a Podkarpatské Rusi.

Také ve skupině rezervních fondů není v roce 1937 nápadných změn. Vedle obvyklých přídělů z čistého zisku, které se jeví jako přírůstek těchto úložek (v bilancích bank k 31. XII. 1937 jsou to ovšem teprve příděly ze zisku za rok 1936), vidíme per saldo úbytek 36 mil. Kč, který si vysvětlujeme přeúčtováním částky 46 mil. Kč z účtů rezervních fondů na skupinu ostatních pasiv u Banky pro obchod a průmysl, dříve „Länderbanky“.

Úhrnný přírůstek v kladnáknížky a pokl. poukázky činí za rok 1937 442 mil. Kč. Jest to přírůstek již podstatně vyšší než za rok 1936 a svědčí o postupující tvorbě kapitálu v roce 1937.

Ještě vyšší přírůstek vykazuje za rok 1937 skupina věřitelů; činí 714 mil. Kč. Značná část tohoto přírůstku, a to Kč 454,800.000, připadá na vzestup položky věřitelů u Ústřední banky česko-slovenských spořitelen, důsledek to povinnosti spořitelen ukládati u tohoto

ústředí část svých vkladů podle ustanovení vládních nařízení ze dne 18. prosince 1936 č. 337 Sb. z. a n.

Jak bylo již řečeno, projevilo se posílení obchodního bankovnictví v roce 1937, jež má svůj výraz ve vzrůstu svěřených prostředků a ve zvýšené obchodní činnosti, též ve zlepšených výsledcích účtů těžebných.

Pozoruhodné jest, že při zvýšení úhrnné cifry jak úrokové passivních, tak i aktivních jeví se u úroků aktivních vzrůst větší, což ovšem působilo příznivě i ve směru zvýšení úrokového rozpětí ve prospěch bank. Připočteme-li k tomu i příznivější výtěžek na účtech odměn, docházíme k závěru, že naše obchodní banky stačily v celku podle staré klasické zásady uhraditi z úrokového rozpětí s připočtením výtěžku na odměnách nejen celou svoji osobní a věcnou režii, ale i daně a odpisy.

Účty výloh (osobních i věcných) vykazují mírné zvýšení, zcela úměrné zvětšení obchodní činnosti, což platí stejně i o skupině daní.

Jedinou položkou ve skupině těžebných účtů, která vykazuje proti roku 1936 zhoršení, jsou různe zisky. Vysvětlení najdeme snadno, uvědomíme-li si pokles bursových obchodů, který nastal po pádu kursů akciových hodnot v dubnu 1937 a obmezení zisků v činnosti devisové po zestřených předpisech devisových a valutových.

Výsledkem obecně zlepšených obchodních poměrů našeho bankovnictví a toho, co bylo právě ve stručném rozboru jeho závěrečných účtů za rok 1937 řečeno, je přirozeně vykázání také příznivějších konečných výsledků na účtech ztráty a zisku, přičemž lze mít právem za to, že banky se posílily i vnitřně utvořením a pokud se týče i zesílením svých skrytých rezerv.

Názorný přehled o vývoji obchodních bank podává dále uvedená tabulka, týkající se jednak hlavních položek účtu rozvažného a účtu ztráty a zisku a dále přehled, udávající počet bankovních provozoven v letech 1935, 1936 a 1937.

Hlavní bilanční data
akciových bank a společností provozujících
bankovní obchody v Česko-Slovensku.

	1935	1936	1937
	v tisících	Kč	
1. Akciový kapitál . . .	1.539,531	1.540,991	1.548,441
2. Reservní fondy . . .	972,742	977,106	940,594
3. Vklady na vkladní knížky a poklad. poukázky	11.161,118	11.296,510	11.739,198
4. Věřitelé	13.140,832	13.604,781	14.319,041
5. Hotovosti a ihned splatné pohledávky .	3.640,217	3.409,337	3.865,059
6. Dlužníci	18.391,388	18.808,871	19.138,567
7. Vlastní cenné papíry .	3.376,720	3.593,156	4.056,499
8. Bilanční úhrn . . .	28.232,935	28.908,644	30.151,986
9. Úroky ztrátové . . .	901,128	739,795	801,303
10. Výlohy osobní . . .	387,324	385,264	400,958

	1935	1936	1937
	v t i s í c í c h	K č	
11. Výlohy věcné . . .	57,563	56,244	60,686
12. Daně, poplatky a zákonné příspěvky . . .	39,066	54,998	60,692
13. Odpisy	16,708	19,128	29,569
14. Různé ztráty . . .	58,891	24,795	32,542
15. Úroky ziskové . . .	1.018,443	872,016	956,075
16. Odměny (provise) .	172,585	163,047	185,340
17. Úroky z cenných papírů	181,601	177,984	192,697
18. Výtěžky z cenných papírů, valut a devis	73,728	85,605	58,302
19. Výtěžky ostatní . .	52,242	52,091	55,729
20. Zisk, počínaje v to zisk z min. roku . .	93,136	106,561	121,232
21. Ztráty, počítaje v to i ztráty z min. roku	148,904*)	169,479**)	191.393***)

R o k 1 9 3 5 :	Počet akc. bank	Počet poboček v ČSR	Úhrn provozoven	Z úhrnu provozoven připadlo na		
				histor. země	Slovensko	Podk. Rus
Historické země . . .	23	371	394	373	18	3
Slovensko	50	205	255	—	243	12
Podkarpatská Rus . .	9	3	12	—	1	11
Celkem	82	579	661	373	262	26

R o k 1 9 3 6 :

Historické země . . .	23	370	393	372	18	3
Slovensko	50	203	255	—	243	12
Podkarpatská Rus . .	9	3	12	—	1	11
Celkem	82	576	660	372	262	26

R o k 1 9 3 7 :

Historické země . . .	23	267	390	367	22	1
Slovensko	46	200	246	—	234	12
Podkarpatská Rus . .	9	6	15	—	1	14
Celkem	78	573	651	367	257	27

*) Z toho činí ztráty Centralbank der deutschen Sparkasse (mezi bankami) Kč 122,035.000, Úverné banky v Žilině Kč 11,825.000 a Karlsbader Vereinsbank, Karlovy Vary (mezi bankovními společnostmi) Kč 15,266.000.

**) Z toho činí ztráty Centralband d. d. Sparkassen (mezi bankami) Kč 149,597.000, Karlsbader Vereinsbank, Karlovy Vary Kč 15,435.000 (mezi bankovními společnostmi).

Údaje jsou vzaty ze zpráv Státního úřadu statistického v Praze.

***) Z toho činí ztráty Centralband d. d. Sparkassen (mezi bankami) Kč 171,786.000, Karlsbader Vereinsbank Kč 18,884.000 (mezi bankovními společnostmi).

A tak vstupovalo naše bankovnictví plno naděje a s dobrými výhlídkami

d o r o k u 1 9 3 8 .

Byl to zvláště počátek toho roku, který se zdál nasvědčovat tomu, že ozdravovací a konsolidační proces, který tak slibně začal, bude nejen pokračovat, ale ještě postupem času získávat na síle a přesvědčivosti.

Leč události z března a května, které pak vyvrcholily koncem třetího a počátkem čtvrtého čtvrtletí roku 1938, tento vývoj nejen zastavily, ale přivedly takový stav, že bankovnictví naše stojí opět před zcela novými velikými a zodpovědnými úkoly.

I když nelze zatím ještě zcela přehlédnouti a do všech důsledku si uvědomiti

z t r á t y , j e ž u t r p ě l o n a š e b a n k o v n i c t v í z m ě n ě n ý m i p o m ě r y ,

lze přece aspoň povšechně se jimi zabývati, pokud je možno učiniti si o nich představu ze známých již skutečnosti.

39 bank v historických zemích, na Slovensku a na Podkarpatské Rusi (mezi nimi je též Zemská banka a Hypoteční banka Česká) ztrácí ze svých 561 filiálek a expositur 214, z nichž připadá 145 na území zabrané Německem, 2 Polskem a 67 Maďarskem. Z celkového počtu 78 bank ztrácíme též 16 bankovních centrál (na Slovensku 13, na Podkarpatské Rusi 3), které jsou nyní na území zabraném Maďarskem. Mimo to je nyní na území zabraném Německem 1 emisní ústav, takže úhrnný počet ztracených bankovních provozoven činí celkem 231 jednotku, tedy více než třetinu.

Pokud jde o vklady na knížky a pokladniční poukázky, znamená zmíněný úbytek 231 bankovních provozoven ztrátu 2868 milionů Kč z celkové částky 13.203 milionů Kč, tedy asi 22%.

U jednotlivých význačných bank vypadá situace takto:

Ž i v n o s t e n s k á b a n k a ztrácí ze svých 23 mimopražských tuzemských poboček 5, t. j. Karlovy Vary, Ústí n. L., Teplice, Liberec a Košice.

A n g l o - č e s k o s l o v e n s k á a P r a ž s k á ú v ě r n í b a n k a ztrácí z 53 mimopražských (tuzemských) poboček 34, a to: Aš, Úštěk, Ústí n. L., Podmokly, Česká Kamenice, Česká Lípa, Most, Cheb, Falknov, Jablonec n. Nisou, Karlovy Vary, Chomutov, Košice, Liberec, Litoměřice, Lovosice, Šumperk, Mariánské Lázně, Nový Jičín, Teplice-Šanov, Trutnov, Varnsdorf, Vejprty, Znojmo, Svitavy, Žatec, Bor u Č. Lípy, Děčín, Františkovy Lázně, Chabařovice, Kadaň, Karlovy Vary (expositura), Schönbach a Děčín (skladiště).

Č e s k á b a n k a U n i o n ztrácí z 36 mimopražských poboček 25, a to: Aš, Ústí n. L., Podmokly, Broumov, Most, Frývaldov, Jablonec n. Nisou, Kraslice, Vrchlabí, Krnov, Karlovy Vary (2), Litoměřice, Šumperk, Mariánské Lázně, Nový Jičín, Liberec (2), Rumburk, Žatec, Teplice-Šanov, Trutnov, Opava, Varnsdorf, Svitavy.

Č e s k á e s k o m p t n í b a n k a ú v ě r n í ú s t a v ztrácí z 38 mimopražských poboček 32, a to: Aš, Ústí n. L., Česká Kamenice,

Česká Lípa, Břeclav, Most, Cheb, Falknov, Jablonec n. Nisou, Vrchlabí, Krnov, Karlovy Vary, Chomutov, Litoměřice, Lovosice, Šumperk, Mariánské Lázně, Mikulov, Liberec, Rumburk, Žatec, Teplice, Děčín, Trutnov, Opava, Varnsdorf, Znojmo, Bor, Bruntál, Kamenný Šenov, Podmokly a Smržovka.

Banka pro obchod a průmysl, dříve Landesbank a ztrácí z 18 mimopražských poboček 10, a to: Aš, Jablonec n. Nis., Kraslice, Liberec, Krásná Lípa, Teplice-Šanov, Trutnov, Varnsdorf, Vejprty a Mikulášovice.

Česká průmyslová banka ze 48 mimopražských tuzemských poboček ztrácí jich 14, a to: Ústí n. L., Český Krumlov, Břeclav, Český Těšín, Jablonec n. Nis., Chomutov, Košice, Moravská Třebová, Šternberk, Opava, Vejprty, Znojmo, Svitavy a České Velenice.

Agrobanka čsl. ze 14 filiálek ztrácí 3, a to: Břeclav, Košice a Užhorod.

Moravská banka z 9 poboček mimo sídlo centrály ztrácí 7, a to: Bor, Břeclav, Hlučín, Jablonec n. Nis., Opava, Zábřeh, Znojmo.

Ústřední banka československých spořiteleň ztrácí ze 4 poboček 2, a to: Litoměřice a Duchcov.

Deutsche Agrar- und Industriebank z 21 filiálek ztrácí 20, a to: Ústí n. L., Bílina, Biskupská Týnice, Podmokly, Bruntál, Jablonec n. Nisou, Chomutov, Český Krumlov, Mariánské Lázně, Stříbro, Horní Litvínov, Postoloprty, Liberec, Rumburk, Žatec, Šluknov, Teplice-Šanov, Děčín, Opava a Svitavy, takže kromě pražské centrály jí zůstává na území Česko-slovenské republiky jen filiálka v Brně.

Banka československých legií z 21 filiálek ztrácí 4, a to: Duchcov, Komárno, Košice, Lovosice. Hůře je ovšem postižen její systém afilací na Slovensku.

U větších slovenských bank vypadá situace takto:

Slovenská banka z 35 poboček ztrácí 9, a to: Berehovo, Komárno, Košice, Levice, Mukačevo, Nové Zámky, Šahy, Lučenec a Užhorod.

Slovenská všeobecná úverná banka z 22 poboček ztrácí 9, a to: Berehovo, Dunajská Streda, Košice, Lučenec, Mukačevo, Nové Zámky, Rožňava, Tornaľa a Užhorod.

Tatra-banka z 41 poboček ztrácí 7, a to: Jelšava, Košice, Lučenec, Moldava nad Bodv., Rimavská Sobota, Rožňava a Tornaľa.

Dunajská banka z 18 filiálek ztrácí 9, a to: Berehovo, Dun. Streda, Košice, Levice, Lučenec, Nové Zámky, Užhorod, Mukačevo a Veľké Kapušany.

Jen některé banky nejsou, jak vidno, dotčeny (Česká banka, Plzeňská banka a Všeobecná družstevní banka).

Naproti tomu některé další slovenské banky a banky na Podkarpatské Rusi ztrácejí ještě řadu svých provozoven.

Tomuto úbytku, jednak počtu provozoven, jednak výše svěřených prostředků, bude ovšem odpovídati úměrný úbytek aktivních obchodů. Bude to znamenati smrštěný objem obchodní činnosti. I když lze míti za to, že náležitě se zmenší též režie našeho bankovnictví, přece jen nebude možno spokojiti se se stavem tak, jak jej vytvoří územní ztráty a z toho vyplývající důsledky.

Naše obchodní banky jsou postaveny před zcela nové úkoly, které vyplývají jednak z jejich poslání při budování druhé republiky, jednak z nových poměrů, jimž se musí přizpůsobiti.

Všimneme-li si struktury bilancí našich obchodních bank, vidíme, že jejich aktiva tvoří asi z

54% pohledávky u dlužníků,

12% hotovosti, ihned splatné pohledávky, valuty a devisy,

13% cenné papíry a z

12% směnky.

Již z tohoto hrubého nástinu je patrný význam našeho bankovnictví pro obchod a průmysl, z jehož kruhů se rekrutuje většina jeho zákaznictva. Opačně můžeme říci, jak velké je poslání obchodních bank při správném plnění úkolů, jež mu připadají jako činiteli, který má být oporou a vzpruhou hospodářského podnikání v těch oborech, které nepatří do působnosti ostatních složek našeho peněžnictví.

Je-li tedy hlavním úkolem našeho bankovnictví zúčastnit se ze všech svých sil na přebudování státu, jest pro to nezbytným předpokladem jeho odolnost a síla. Z toho vyplývá, že potřebujeme bankovnictví vnitřně konsolidované, silné nikoliv počtem, ale pevné ve své vnitřní i vnější organizači. Z toho se nutně podává otázka vhodného soustředění sil, snaha po zjednání levného úvěru ke zdravému podnikání, a to nikoliv jen snižováním režie na úkor zaměstnanců, ale takovými opatřeními, která jsou s to vésti k žádoucímu cíli. Jest to ovšem především zjednodušení poměrů vhodnou koncentrací, což ovšem platí o peněžnictví, jako celku vůbec. Jest to dále rozumné rozdělení úkolů mezi jednotlivé složky našeho peněžnictví, dosažení jejich harmonické spolupráce, vzájemného se doplňování na místě neplodné a neúčelné konkurence.

Peněžnictví a bankovnictví především samo, jako podstatná sice, ale přece jenom také část našeho hospodářského ústrojí, potřebuje k plnění svých úkolů určité předpoklady. Z těch na prvním místě je účinná podpora hospodářského podnikání ve všech směrech i činiteli mimo peněžnictví. Práce, usilovná práce všeho občanstva a z ní vyplývající tvorba národní úspory jest hlavním požadavkem druhé republiky.

IX. Pojišťovnictví v nových poměrech.

Události posledních měsíců, zasahující tak hluboce do celého našeho života hospodářského, vyvolávají podstatné změny i v soukromém pojišťovnictví. Jejich účinky se projevují nebo projeví neméně pronikavě v rozsahu pojišťovacího obchodu na území našeho státu u srovnání se stavem dosavadním, jako ve vnitřním složení a celkovém uspořádání našeho pojišťovacího trhu.

V prvním směru dlužno si především uvědomiti, co ztrácí naše pojišťovnictví na své subsanci odloučením okrajových území od naší republiky. Padá zde silně na váhu okolnost, že taťto území, zejména ovšem území zabraná Německem a Polskem, náležela s hlediska hospodářského k nejpokročilejším oblastem našeho státu, s vyvinutým průmyslem a obyvatelstvem, vy-